

ФОРМУВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

FORMATION AND MANAGEMENT OF THE ENTERPRISE'S ADMINISTRATIVE ACTIVITIES

УДК 334.032

<https://doi.org/10.32843/infrastruct37-39>

Корчинська О.О.

к.е.н., доцент кафедри адміністративного та фінансового менеджменту Національний університет «Львівська політехніка»

Карковська В.Я.

к.е.н., доцент, доцент кафедри адміністративного та фінансового менеджменту Національний університет «Львівська політехніка»

У статті наведено та розглянуто теоретичні аспекти категорії «адміністративна діяльність підприємства», виокремлено елементи та фактори впливу на неї та визначено принципи формування адміністративної діяльності підприємства. Встановлено також основні аспекти і функції управління. Наведено теоретичні погляди науковців. Визначено місце та значення управління в системі звичайної діяльності підприємства. У статті також розкрито основні завдання, які можна вирішити за допомогою розробленої ефективної системи управління, а ще наведено перелік чинників, що впливають на адміністративну діяльність підприємства. Досліджено, що адміністративний вплив здійснюється на соціальну систему підприємства, тобто на відносини людей у процесі виробничої діяльності. Управлінська діяльність, що є елементом всієї системи управління підприємством, також залежить від впливу на неї чинників зовнішнього та внутрішнього середовища.

Ключові слова: підприємство, адміністративна діяльність, система управління, методи управління, принципи та функції управління.

В статті приведені і розглянуті теоретичні аспекти категорії «адми-

нистративная деятельность предприятия», выделены элементы и факторы влияния на нее и определены принципы формирования административной деятельности предприятия. Установлены также основные аспекты и функции управления. Приведены теоретические взгляды ученых. Определено место и значение управления в системе обычной деятельности предприятия. В статье также раскрыты основные задачи, которые можно решить с помощью разработанной эффективной системы управления, а еще перечислены факторы, влияющие на административную деятельность предприятия. Доказано, что административное влияние осуществляется на социальную систему предприятия, то есть на отношения людей в процессе производственной деятельности. Управленческая деятельность является элементом всей системы управления предприятием и зависит от влияния на нее факторов внешней и внутренней среды.

Ключевые слова: предприятие, административная деятельность, система управления, методы управления, принципы и функции управления.

Managing an enterprise as an economic category is objective in nature, driven by the differentiation and division of labor, the allocation of appropriate types of economic and labor activities that require their organization and coordination (coordination) in space and time. Objectivity of management is harmoniously combined with the subjectivity of management actions that determine the essence of management activities carried out by the subject of management (management system) in relation to the object of management (a complex of socio-technical elements of the enterprise). It is important for the enterprise in the process of management to have a qualified manager-management, which will set the pace of work for the whole team. After all, enterprise management, being a product of division of labor, being separated into an independent activity, organizes, regulates and coordinates the other types of economic activity of the enterprise. This is his special mission. By introducing an enterprise management system, that is, using management as a process, the enterprise will be able to improve its financial performance, because management is a set of interrelated, mutually agreed and mutually agreed management actions of the administrative apparatus of the enterprise aimed at improving production efficiency, maximizing the potential of all production resources and the realization of entrepreneurial interest. Administrative issues were studied sporadically, which could not have led to serious problems in the development of the theory of administration for business entities. Administrative management is one of the first areas that emerged within management as a science. To date, private enterprises in Ukraine make up a large proportion of businesses based on the private property of individuals and legal entities. The development of a modern society requires constant updating of the management system. Adaptation of effective management business technologies into the system of management of business structures and public administration can be considered as a breakthrough in this area.

Key words: enterprise, administrative activity, management system, management methods, principles and functions of management.

Постановка проблеми. Сучасна економічна реформа в Україні, яка здійснюється у напрямі ринкових перетворень, докорінно змінює характер економічних відносин, принципи та процес керування. Глибокі політичні та соціально-економічні перетворення, що відбуваються в Україні, спрямовані насамперед на формування нової економічної системи, яка ґрунтується на ринкових механізмах господарювання. Питання адміністративного керування вивчалися епізодично, що не могло не привести до виникнення серйозних проблем у розробленні теорії адміністрування для господарюючих суб'єктів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Певний дефіцит поняття сутності і значення адміністративного керування призвели до реальних втрат важливих питань у господарській діяльності

підприємства. До найбільш суттєвих та значущих робіт, що з'явилися в останні роки, в яких досліджуються питання адміністративного керування, можна віднести праці І. Адізеса, О.В. Райченка, Г.І. Дібніса, О.О. Ромахової та інших.

Постановка завдання. Метою дослідження є обґрунтування шляхів удосконалення адміністративної діяльності підприємства. Для досягнення визначеної мети сформульовано такі завдання: розкрити сутність поняття «адміністративна діяльність підприємства»; розглянути чинники впливу на формування системи керування та адміністративної діяльності підприємства; охарактеризувати можливість упровадження збалансованої довготермінової перспективи як основи удосконалення адміністративної діяльності підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Сучасна економічна реформа в Україні, яка здійснюється у напрямі ринкових перетворень, докорінно змінює характер економічних відносин, принципи та процес керування. Глибокі політичні та соціально-економічні перетворення, що відбуваються в Україні, спрямовані насамперед на формування нової економічної системи, яка ґрунтується на ринкових механізмах господарювання.

У приватному підприємстві закладено великий потенціал, який є рушійною силою для здійснення вдалих і результативних економічних реформ. Однак розвиток приватного підприємства можливий лише за умови проектування у суспільстві та державі сприятливого середовища для його існування та прогресу [1, с. 12].

Категорія «діяльність» широко обговорювалася в науковій та філософській літературі. Більшість авторів розуміють діяльність як спосіб існування соціальної дійсності. При цьому зміст людської діяльності в найбільш широкому розумінні – це процес взаємодії між суб'єктом і об'єктом з метою цілеспрямованого перетворення людиною тих чи інших матеріальних чи ідеальних форм буття [2].

У науковий обіг термін «адміністративна діяльність» увів радянський вчений-адміністративіст І.І. Євтихєв, який визначав адміністративну діяльність як діяльність виконавчо-розпорядчих органів у формі видання актів керування та застосування примусу [2, с. 174].

Вкрай важливо зазначити, що в Україні дотепер так і немає загально визнаного поняття адміністративної діяльності та чітко усталеної її концепції.

З основних науково обґрунтованих та методологічно правильних підходів можемо відзначити такі.

Як зазначає Л. Гордієнко, адміністративна діяльність – це діяльність працівників апарату керування, яка здійснюється в межах визначеної посади і є предметом дослідження адміністративного менеджменту. Відповідно до поділу управлінської праці вона зазначає, що первинною структурно-функціональною одиницею в системі управлінської праці є посадова діяльність індивіда, тобто вона розглядає адміністративну діяльність із позиції аналізу системи «посада – працівник». Відправним пунктом дослідження посади як управлінської категорії є виявлення її основних системних характеристик: структури, зв'язків, функцій, організації [3].

Ми погоджуємося з позицією С. Кирія, який зазначає, що в широкому розумінні адміністративний – це той, що пов'язаний загалом з управлінською діяльністю, як політичною, так і власне адміністративною, а у вузькому тлумаченні адміністративний – той, що пов'язаний з бюрократичним методом керування та виконанням політичних рішень [5].

Адміністративне керування можна розглядати як самостійний вид управлінської діяльності або ж як одну із функцій керівника. Виділення адміністративного керування як самостійного виду діяльності визначається трудомісткістю і складністю процесів, які підлягають адмініструванню.

А. Файоль вважав, що адміністративний вплив здійснюється на соціальну систему підприємства, тобто на відносини людей у процесі виробничої діяльності [1, с. 15].

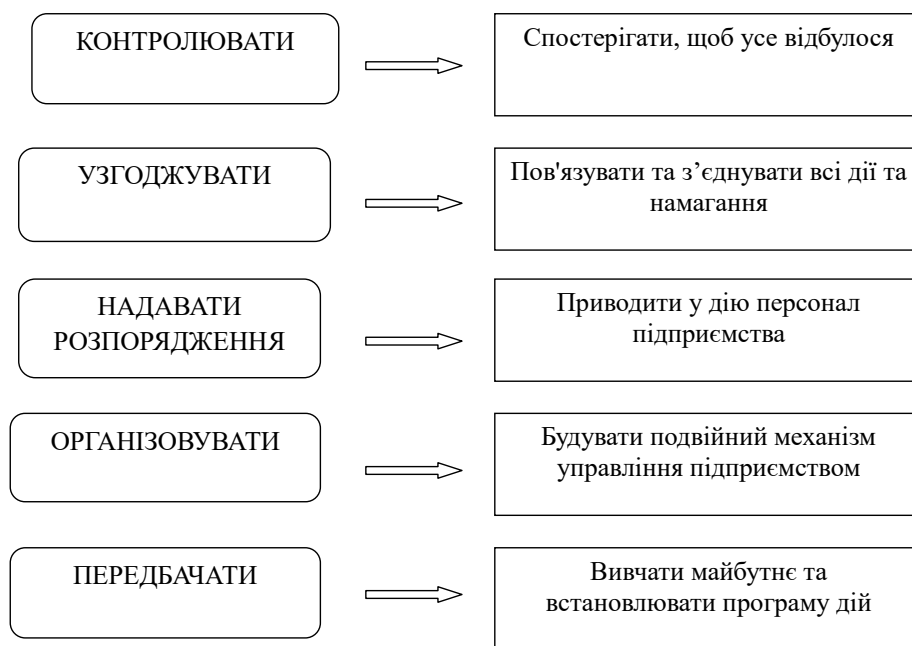

Рис. 1. Основні функції управління за А. Файодем

У процесному підході, що зародився в період 20-х років і отримав повноцінний розвиток у 50-і роки ХХ ст., процес управління наведений як виконання сукупності взаємозалежних дій – управлінських функцій. Було виділено чотири первинні функції управління: планування, організація, мотивація і контроль, які пов'язані в єдиний процес, щоб сформулювати і досягти цілей організації (рис. 2).

Таким чином, проведені теоретичні дослідження дали змогу визначити передумови виникнення адміністрування, а саме:

- виділення функцій управління;
- поява підрозділів на підприємстві, які виконують окремі функції управління;

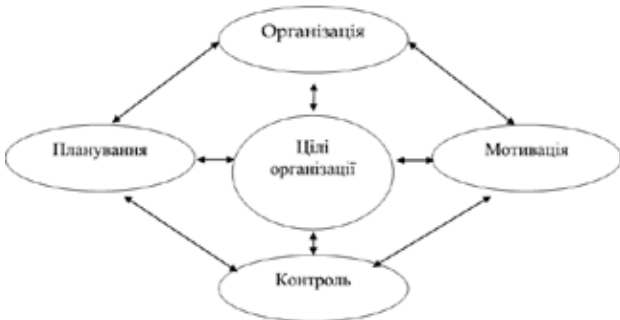

Рис. 2. Первинні функції управління для досягнення цілей організації

- формування групи помічників керівника, які спеціалізуються на виконанні визначених функцій;
- налагодження взаємозв'язку та забезпечення взаємодії між підлеглими та між окремими підрозділами [6; 7].

Тобто під адміністративною діяльністю слід розуміти управлінську діяльність, яка передбачає встановлення, підтримку штатних параметрів функціонування організації шляхом чіткої формалізації, суворої регламентації, контролю і регулювання діяльності трудового колективу, що спрямована на вирішення зовнішніх завдань, досягнення цільових орієнтирів, забезпечення стійкості організації у зовнішньому середовищі.

Управління підприємством є одним із напрямів його звичайної діяльності і при цьому необхідною та обов'язковою умовою, що забезпечує цілісність, синергічність і противоентропійність підприємства як виробничої системи. Будучи самостійним видом діяльності, що реалізується в межах звичайної діяльності виробничого підприємства, управління «накладається», «пронизує» решту напрямів його діяльності (рис. 3), забезпечуючи тим самим як можливість їхнього безпосереднього здійснення, так і сумісну узгодженість у реалізації загальної мети діяльності підприємства [8]. Ключова роль управління полягає в мобілізації ресурсів підприємства на здійснення позначених на рисунку видів

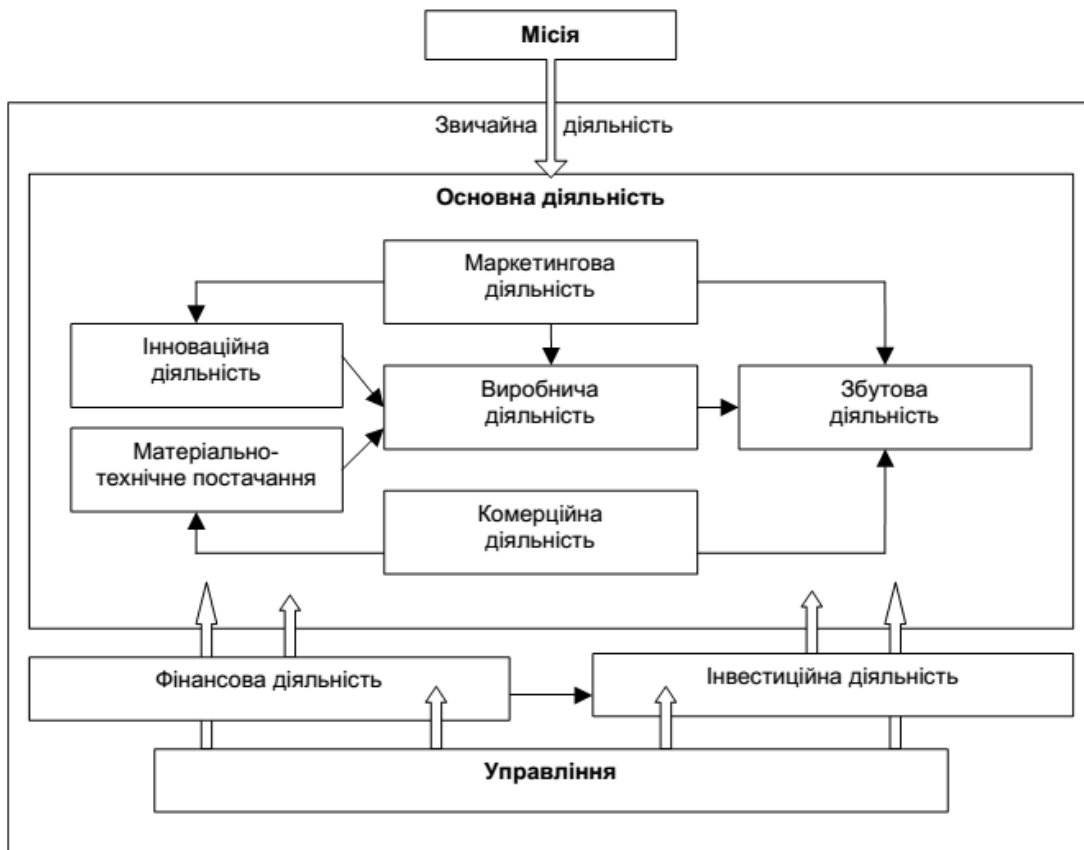

Рис. 3. Напрями звичайної діяльності підприємства

діяльності й відповідних процесів, а також у підтримці балансу між ними.

Система адміністративного керування – Administrative Management System – є основою ефективного керування для будь-яких компаній світу [9, с. 21].

Система адміністративного керування дає змогу істотно підвищити ефективність будь-якого підприємства, його прибутковість і конкурентоспроможність. Підвищується довгострокова конкурентоспроможність підприємств без суттєвих вкладень у модернізацію виробництва [6, с. 65].

Початково система адміністративного керування спрямована на якісне вирішення двох основних завдань керування:

- раціональна організація праці на кожному робочому місці;

- мотивація кожного працівника підприємства до продуктивної і якісної праці.

Відповідно до цього, цілісна система адміністративного керування складається з двох взаємозалежних підсистем:

- підсистема I – Система адміністративного керування підприємством, або Організаційна система керування;

- підсистема II – Система адміністративного керування персоналом, або Раціональна модель трудових відносин, що базується на ефективній системі оплати праці [8].

Будь-яке підприємство піддається впливу величезної кількості факторів та чинників. Управлінська діяльність, що є елементом всієї системи управління, також залежить від впливу на неї чинників зовнішнього та внутрішнього середовища. На рис. 4 показуємо вплив різних чинників на діяльність керівника, який уособлює усю діяльність підприємства та систему управління зокрема.

З рис. 4 видно, що фактори мають прямий вплив, безпосередньо від їхнього позитивного чи негативного впливу залежить загальний результат діяльності підприємства.

Система управління базується на трьох основних складниках:

- інформаційній підтримці процесів розроблення і реалізації рішень;

- наборі типових бізнес-процедур для вирішення поставлених завдань;

- системі активізації персоналу [9].

Динамічні зміни зовнішнього середовища, його турбулентність вимагають постійного розвитку та вдосконалення системи управління підприємством, розроблення нових прогресивних методів і механізмів, здатних зменшити вплив негативних факторів на загальні показники діяльності підприємства. В таких умовах виставляються нові вимоги до формування механізму управління підприємством, ефективність функціонування якого повинна забезпечуватися як впливом удосконалення організації виробництва, праці та управління, так і спроможністю його пристосування до сучасних умов господарювання [10].

Значний внесок у розвиток адміністрування у межах розроблення функціонального підходу до управління зроблено А. Файолем (рис. 5).

Потреба в управлінні, тобто в необхідності прийняття того чи іншого рішення, виникає тільки у разі виникнення проблеми. Проблема загалом визначається двома станами: що задається (бажаним); фактичним (прогнозованим).

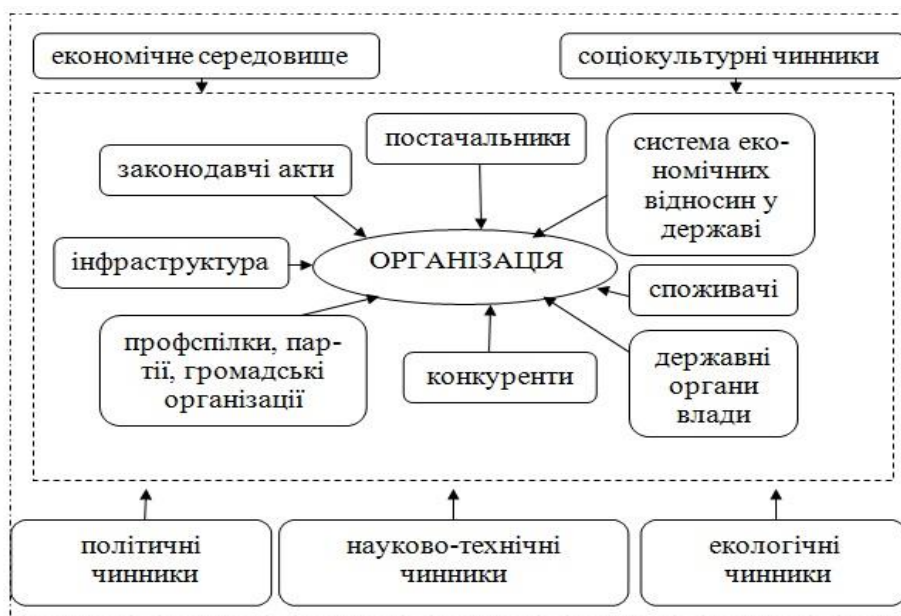

Рис. 4. Фактори впливу на адміністративну діяльність організації

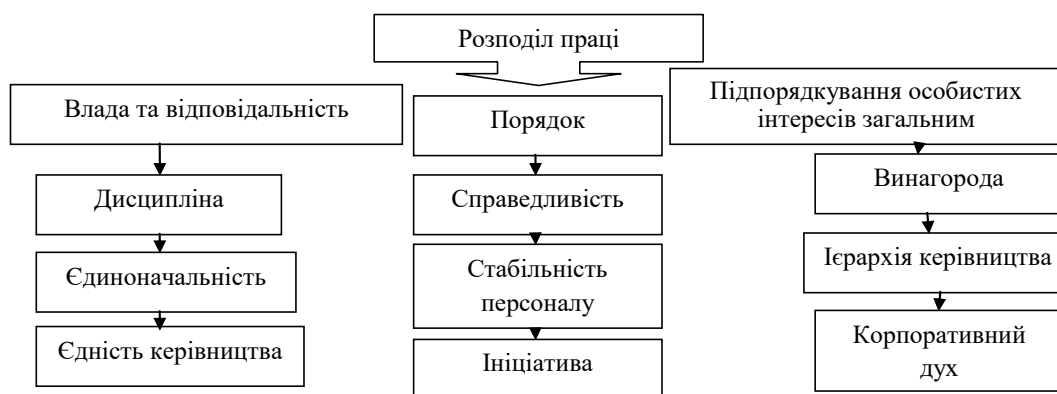

Рис. 5. Принципи управління за А. Файодем

Для забезпечення конкурентоспроможності і закріплення на ринку підприємству необхідно постійно працювати в напрямі забезпечення ефективного управління підприємством, яке повинно базуватися на забезпеченні діалектичного поєднання зовнішньої і внутрішньої ефективності управління. Зовнішня ефективність управління характеризується ступенем досягнення цілей та ступенем виконання планів діяльності підприємства. Внутрішня ефективність може бути охарактеризована за допомогою показників економічної, фінансової, ресурсної ефективності, а також показників, що характеризують соціальний, науково-технічний та екологічний ефект управління підприємством.

Висновки з проведеного дослідження. Отже, адміністративне керування можна розглядати як самостійний вид управлінської діяльності або ж як одну з функцій керівника. Виділення адміністративного керування як самостійного виду діяльності визначається трудомісткістю і складністю процесів, які підлягають адмініструванню.

Спосіб успішної адміністративної діяльності передбачає виконання управлінцями таких найважливіших функцій: одержання інформації про реальний стан справ; аналіз цієї інформації та виявлення причин або чинників, що зумовлюють негативні наслідки; прийняття рішень щодо дій, за допомогою яких реальний стан справ можна привести у відповідність із бажаним.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Гуторова О.О. Адміністративний менеджмент: навч. посіб. Харків: ХНАУ, 2014. 383с.
2. Евтихийев И.И. Виды и формы административной деятельности: дисс. докт. юрид. наук: спец. 12.00.14 «Административное право; информационное право» / И.И. Евтихийев. М., 1948. 365 с.
3. Гордієнко Л.Ю. Менеджмент державної установи: навч. посіб. Х.: Вид-во ХДЕУ, 2001. 152 с.

4. Азовкин И.А. Государственное управление и административное право; под ред. Ю.М. Козлова. М.: Юрид. лит., 1978. 360 с.

5. Кирій С. Адміністративна діяльність як структурно-функціональний компонент державного керування URL: www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2009/2009-01%281%29/Kiryi.pdf (дата звернення: 01.11.2019)

6. Хміль Ф.І. Основи менеджменту: підруч. для студ. вищ. навч. закл. 2–ге вид., випр., допов. Київ: Академвидав, 2007. 576с.

7. Стадник В.В. Менеджмент: підруч. для студ. вищ. навч. закл. 2–ге вид., випр., допов. Київ: Академвидав, 2007. 472 с.

8. Туленков М.В. Сучасні теорії менеджменту: навч. посіб. Київ: Каравела, 2007. 304 с.

9. Новікова М.М. Конспект лекцій з дисципліни «Менеджмент і адміністрування (адміністративний менеджмент)» (для студентів усіх форм навчання напряму підготовки 6.030601 – Менеджмент). Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2016. 98 с.

10. Волков О.И. Экономика предприятия: курс лекцій. М.: ИНФРА-М, 2003. 280 с.

REFERENCES:

1. Hutorova O. O., Stasenko O. M. (2014) Administratyvnyi menedzhment [Administrative management]. Kharkiv: KhNAU. (in Ukrainian)
2. Evtykhyev Y. Y. (1948) Vydy i formy admynystratyvnoi deiatelnosti [Types and forms of administrative activity]. Moscow. (in Russian)
3. Hordiienko L. Yu. (2001) Menedzhment derzhavnoi ustanovy [Management of a state institution]. Kharkiv: KhDEU. (in Ukrainian)
4. Azovkyn Y. A., Alekhyn A. P., Kozlov Yu. M., Lazarev V. M. (1978) Gosudarstvennoe upravlenye y admynystratyvnoe pravo [Public Administration and Administrative Law]. Moscow. (in Russian)
5. Kyrii S. (2009) Administratyvna diialnist yak strukturno-funktsionalnyi komponent derzhavnoho keruvannya [Administrative activity as a structural and functional component of public administration]. Available at: www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2009/2009-01%281%29/Kiryi.pdf. (accessed 01 November 2019).

6. Khmil F. I. (2007) *Osnovy menedzhmentu* [Fundamentals of Management]. Kyiv: Akademvydav. (in Ukrainian)

7. Stadnyk V. V., Yokhna M. A. *Menedzhment* [Management]. Kyiv: Akademvydav. (in Ukrainian)

8. Tulenkov M. V. (2007) *Suchasni teorii menedzhmentu* [Modern management theories]. Kyiv: Caravella. (in Ukrainian)

9. Novikova M. M. (2016) *Konspekt leksii z dysypliny "Menedzhment i administruvannia (administrativnyi menedzhment)"* [Management and administration (administrative management)]. Kharkiv: KhNUMH im. O.M. Beketova. (in Ukrainian)

10. Volkov O. Y., Skliarenko V. K. (2003) *Ekonomyka predpriyatia* [Enterprise economy]. Moscow: YNFRA-M. (in Russian)

Korchynska Oleksandra

Candidate of Economic Sciences,
Senior Lecturer at Department of Administrative
and Financial Management
Lviv Polytechnic National University

Karkovska Veronika

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Senior Lecturer at Department of Administrative
and Financial Management
Lviv Polytechnic National University

FORMATION AND MANAGEMENT OF THE ENTERPRISE'S ADMINISTRATIVE ACTIVITIES

The purpose of the article. The deep political and socio-economic transformations taking place in Ukraine are aimed, first and foremost, at the formation of a new economic system based on market mechanisms of management. Administrative issues were studied sporadically, which could not have led to serious problems in the development of the theory of administration for business entities. Certain deficits of the concept of essence and importance of administrative management have led to real losses of important issues in the economic activity of the enterprise.

Methodology. The following research methods are used in the article: comparative analysis, systematization and generalization – to reveal the essence and content of basic categories, methods of grouping and concretization – to clarify classification schemes. The information base of the diploma work is the results of scientific researches of statistics, data of the Internet.

Results. Management of the enterprise is one of the directions of its normal activity, and at the same time a necessary and obligatory condition that ensures the integrity, synergy and anti-entropy of the enterprise as a production system. Being an independent activity that is implemented within the ordinary activities of a manufacturing enterprise, management “imposes”, “permeates” the rest of its activities.

Administrative management can be considered as an independent type of management activity or as one of the functions of the manager. Allocation of administrative management as an independent activity is determined by the complexity and complexity of the processes to be administered.

Any business is influenced by a huge number of factors and factors. Management activity, which is an element of the entire management system, also depends on the influence of external and internal environmental factors on it. We show the influence of various factors on the activity of the manager, which represents the whole activity of the enterprise, and the management system, in particular.

The system of administrative management can significantly improve the efficiency of any enterprise, its profitability and competitiveness. Increasing long-term competitiveness of enterprises without significant investments in production modernization. The need for management, that is, the need to make a decision, arises only when a problem arises.

In order to ensure competitiveness and consolidation in the market, an enterprise must constantly work towards ensuring effective management of the enterprise, which should be based on ensuring a dialectical combination of external and internal management effectiveness.

Practical implications. Successful formation of the administrative activity of the enterprise ensures timely management decisions, which provide solutions to all problematic issues and situations, and minimizes the risk and losses that they can lead to.

Value/originality. In the process of writing the article, we tried to summarize the theoretical aspects and developments concerning the essence of the administrative activity of the enterprise, which helped to define the basic functions and principles of management.